

Ha a Justh-párt határozati javaslata arról tanuskodott, hogy ez a párt legelsőrendű problémának a választói reformot tekinti, a kormány állásfoglalása viszont azt bizonyítja, hogy a kormánytól mi sem áll távolabb annál a tendenciánál, hogy a programjába foglalt reformot elődázza. Nem is fogja elődázni egy nappal sem azon túl, hogy a javaslat elkészítésének meg lesz a lehetősége.

Héderváry gróf még politikai ellenfelei előtt is igazán rászolgált már arra a bizalomra, hogy ígéreteit teljes komolysággal fogadják. Azt is bebizonyította minden cselekedetével, hogy egyenes uton jár, nem taktikázik és megfontolt utjáról le nem tér. Az ő személye a legerősebb garanciája lehet a Justh-párti aggodalmaskodóknak arra, hogy a választói reform, a statisztikai adatok feldolgozása után a törvényjavaslat kidolgozásához szükséges idő leteltével a Ház asztalán lesz. Mi legalább erősebb garanciát nem igen tudunk.

Hamis hírek a hadügyminiszterről. Bécsből jelentik: A *Grazer Tagespost* jelentése nyomán a monarchia minden ujságja ismét — ki tudja hányszor — hírül adta, hogy *Schönaich* hadügyminiszter megválna állásától. Két év óta csaknem minden héten fölmerült a hadügyminiszter távozásának híre, amelyről meg kell állapítani, hogy sokkal inkább *egyese* kívánsága, mint komoly valóság. Rendkívül érdekes azonban, hogy a *Schönaich* távozásáról forgalomba került hírek a trónörökös személyét is kapcsolatba hozzák ezzel a változással, olybá tüntetve föl a dolgot, mintha a trónörökös határozott ellensége volna *Schönaich*nak. Éppen ezért igen érdekes a *Neuer Wiener Tagblatt* ma megjelent feltűnő közleménye, amely ugyszólván *Schönaich* védekezését adja elő. A cikk szerint a trónörökös belevonása a *Schönaich* távozásával kapcsolatos közleményekbe, meg nem engedhető és különösen azért kell tiltakozni ellene, mert olyan személyiségek terjesztik, akik azt a látszatot adhatják a dolognak, hogy bele vannak avatva.

tartomány legjellegzetesebb épületének másolata. Vénétát a velencei Municipale épületének rögtönzött másolatában mutatják be és így tovább: Lombardiát, Romanat (Emiliát) Toszkániát, Sziciliát és a többi. Egyelőre még Vénétia, Lombardia és Romana pavillonja nyílt meg, de nincs okunk remélni, hogy a többi más, épületesebb lesz ezeknél.

Ezekben az épületekben halmozták fel aztán az egyes tartományok nevezetességeit. Freskókat, képeket, szobrokat, butorokat. Valamennyit másolatban. Az egyes termek is nevezetes interieurök másolatai. Ami az eredetiben anyagával ható, nagyszerű márvány, kő, keményfa-faragvány falon és plafonton, az itt gipsz, puhafa és festett imitáció. Olyan, mintha csupa kulisszákat látna az ember egészen közelről, nappali világításban. Mindez nem hogy céljához képest fogalmat adna az eredetiről és kedvet adna a felkereséséhez, hanem azokat is, akik a lemásolt eredetit ismerik, kiábrándítja, lehangolja.

A kópia már gyökerében művészetlen objektum. Számomra egy egyszerű, szintelen fotográfia jobb, hübb emlékeztető az eredetire, a legtöbb gondosan, kézzel megfestett másolatnál. Már pedig az emlékeztetésnél egyéb becsületes célja nem lehet a kópiának. Már most egy egész kiállítás; a pavillonok fárasztóan

Szegedi iskolák.

— A tanév eredményei. —

(Saját tudósítónktól.) A szegedi középiskolák nagy munkát végeztek az elmúlt tanévben. Vaskos értesítők számolnak be az egyes intézetek működéséről és ezek az értesítők képét adják annak az eredménynek, amelyet a szegedi iskolák elértek. Meg lehet állapítani, hogy a szegedi középiskolák kivétel nélkül jó és hasznos munkát végeztek, de meg kell állapítani egyben azt is, hogy a szegedi iskolák kevés kivétellel *tul voltak zsúfolva növendékekkel* és nem egyben az egyes osztályokba fölvehető tanulók számát meg is haladták. Erről az állapotról természetesen egy intézet sem tehet és a helyzetet csak az iskolák kibővítésével vagy újabb iskolák fölállításával lehetne segíteni.

Az egyes középiskolákban uralkodott állapotokról az értesítők nyomán a következő tudósításban számolunk be:

Városi főgimnázium.

Szinger Kornél igazgató terjedelmes és minden részletre kiterjedő értesítőben számol be a kitűnő igazgatása alatt álló, országosan elismert intézet működéséről. Az értesítőben hosszabb cikk keretében méltatják *Magyar Gábort*, a kegyes tanítórend vezérét, félszázados jubileuma alkalmából. A cikket *Magyar Gábor* arcképe előzi meg. A magyar irodalom pedagógiai értékeiről *Fábián Imre* értekezik. Az értekezés hangja mindvégig komoly és az nagy érdeklődésre tarthat igényt.

Az értesítő főlemlíti, hogy az intézetbe ez év elején fölvevett hétszázhatvanöt növendék közül az év végén osztályvizsgát tett hétszázhusz növendék. A többiek közül kettő meghalt, negyvenhárom kimaradt. *Hét leány* növendéke is volt az intézetnek, ezek közül öt osztályvizsgát tett.

Érettségi vizsgálatra ötvenhat növendék jelentkezett. Ezek közül ötvennégy tanulót becsájítottak szóbeli vizsgálatra, akik közül azonban kettő a vizsgálat elől visszalépett. Az érettségit jelesen öt, jól tizenhármas, egyszerűen huszonhárom növendék tette le, öt növendéket javítóvizsgálatra, hármat pedig ismétlésre utasítottak. Az érettségit tett növendékek közül legtöbben, tizenhármas a jogi pályára lép. Ve-

hosszu sora — csupa kópiából! Ez nem művészi, de még csak nem is tanulságos *Tintoretto*, *Ghirlandajo* és *Signorelli* harmónikus, gyönyörű kopottságú freskóit itt harsogó, friss festékmasszák akarják elem varázsolni! Ezen nevetni kell és szomorkodni. Pedig a sok bosszantóan rossz között néhány meglepően bravuros másolat is akad. Olyan, amelyik minden megkopást, festék-kitüredézet, anyag-kiütkezést hűségesen és ravaszul visszaad. Technikai készségüket csodálja az ember: de az eredetiről való képzeinket még ezek is profanizálják. Mennyi jobbra, eredeti produkálásra méltó munka rejtőzik ezekben a másolatokban, ebben az egész nagy kiállításban.

Szép és kényelmes volna mindenestre egész Itáliát egy ilyen kiállításra megtalálni. Sok költség- és fáradság-kímélés hálálná meg az ilyen vállalkozást; habár maga a keletkezés helye, a művészi termékek eredeti kerete pótolhatatlan intuícióval gazdagít mindenkor. De így, ha ilyen kiállítással akarják megspóroltatni velem egész Itáliát, akkor én már csak inkább megint kezembe veszem a vándorbotot és ha fáradságosan, ha porosan is, tovább botorkálok és megvizitelem minden kis falunak minden kis templomát.

gyészek, bányászok, katonának csak egy-egy növendék megy.

Hárminckét tanár tanított az intézetben ezek közül tizenegy rendkívüli, óraadó és hat tanár volt. A tanári kar tizenhármas osztályban tanított, míg ellenben a reáliskolában körülbelül ugyanilyen bősztással csak tizenkét osztályban volt tanítás. A helyi tanórák száma is tizenhármas-huszonhármas között váltakozik. Tanítás menete általában rendes volt, azonban az értesítő megjegyzi, hogy az egyfolytában való tanítás behozatalával mind nagyobb számmal találkoznak a tanulók között, akik szomszédos községekből vagy a tanyáról jönnak be naponként az iskolába. Ezeknek elmenetelése károsan hat az a körülmény, hogy a vonat indulásáig a várótermekben sok idő töltenek és többen az állomástól a lakóhelyükig kocsin vagy gyalog hosszabb utat kell megtenniük. Hátrányukra szolgál az is, hogy társul nem minden munkájában vesznek részt, a délutánokra eső rendkívüli tárgyakat például nem tanulják. A különböző egyénekkel és sokszor vásott gyermekekkel való érintkezés utazási alkalmával károsan hat nevelésükre. A legnagyobb szükség előtt hajlik csak meg az intézet midőn az ilyen iskolabájarást a tanulóknak megengedi. Ezt az engedélyt is csak addig adják meg, amíg a vonatok indulása összeegyeztethető a tanítás kezdetével és végével. Ha a vonatkésések gyakorikká lesznek, az engedélyt meg kell vonni, mert a tanulók nem lévén itt az előadási órák kezdetén, elmaradnak társaiktól, sőt későnővőségükkel az előadás is zavarják.

A tanárok irodalmi és társadalmi működését megjegyzi az értesítő, hogy azok minden esetben közel támogatták a nemesebb társadalmi törekvéseket és azon köröket, egyesületeket, társaságokat, melyek tudományos, művészeti, nevelési vagy jótékonyossági célok szolgálatában állnak. A tanári kar tagjai gondos önműveléssel mellett szép irodalmi munkásságot is fejtettek ki, cikkeik helyi és fővárosi lapok hasábjai vagy önálló füzetekben és könyvekben jelentek meg. A művelt közönség számára föllovasások és előadásokat tartottak.

Ez az utóbbi megállapítás azért érdekes, mert amíg a gimnázium tanárai csak a műveltebb közönségnek tartottak előadásokat, addig a főreáliskolai tanárok tekintélyes része a munkásgimnáziumban, a vasárnapi továbbképző tanfolyamon tanítottak.

Az ifjúsági körök és egyesületek itt is hasznos tevékenységet fejtettek ki, az intézet tőlük ünnepélyt, kirándulást rendezett. Említést érdemel az öt napig tartó aldunai kirándulás, amelyet *Czimmermann Pál*, *Szlánky István*, *Vajda Imre* és *Babos Dezső* tanárok vezették és amelyen ötvenkét tanuló vett részt.

Főreáliskola.

A főreáliskola nyolcvan oldalra terjedő értesítőjét *Homor István* igazgató állította össze nagy gondnal és körültekintéssel. Az értesítő *Irodalmi nevelés* címén *Bródy Mihály* tanár írt előszót, amelyben nagyon helyesen azt mutatja, hogy a középiskolák tantervét módosítani és a tankönyvirodalmat fejleszteni kell.

Magából az értesítőből megtudjuk, hogy az intézetbe a tanév elején 463 tanulót vettek föl, ezek közül azonban 20 kimaradt, egy meghalt és így az év végén összesen 442 tett vizsgálatot. A vizsgálatot tett tanulók közül 33 sikeresen felelt meg, 29 növendék egy, 22 két tantárgyból kapott elégtelent, 21 tanulót pedig osztályismétlésre utasítottak.

Az érettségit tett 25 növendék közül hármat javító vizsgálatra, egyet pedig ismétlésre utasítottak. Összesen 5932 korona ösztöndíjat osztottak ki a tanulók között, a legmagasabb ösztöndíjat, amit egy tanuló kapott, ez volt 18 korona.

Az intézetben 33 tanár tanított, akik közül helyettes óraadó, hittanár, vagy rendkívüli tanár volt. A tanárok átlagos heti órádát 18 volt, azonban nagyon sokan ennél többet tanítottak.